

Zadeva; Zapisnik 108. redne seje PS SINTEZE-KCD in NSVS

Seja je potekala v torek, 14. aprila 2026 med 17. in 18.20 uro preko zooma po naslednjem dnevnem redu:

1. Ocena politične situacije po volitvah;
2. Pregled aktualnega stanja po glavnih projektih;
3. Tekoče in razno.

Ad 1) Ocena politične situacije po volitvah;

V razpravi je bilo ugotovljeno, da je politična situacija v smislu oblikovanja nove vlade še vedno zelo nejasna. Odprte so številne opcije, npr.:

- Da g. Stevanovič požre vse podane predvolilne obljube in podpre SDS oz. Janšo, kar bi pomenilo takojšnjo oblikovanje (skrajno) desne vlade (desnosredinska vlada pod vodstvom SFDS ni mogoča, dokler politiko SDS definirajo skrajno desni, deloma celo pro-fašistično usmerjeni posamezniki;
- Da Stevanovič podpre nastanek desne vlade, se pa ne pridruži koaliciji. Tako bi dobili manjšinsko vlado, visoko stopnjo politične nestabilnosti in verjetno, po določenem času, nove volitve;
- Da Stevanovič za podporo desni vladi zahteva, da jo vodi nekdo drug, ne Janša. Verjetnost te opcije je majhna, večina ne verjame, da bi se Janša zadovoljiv z vodenjem iz ozadja;
- Da v primeru odločitve Logarja in Stevanoviča, da se priključita Janši, pride do notranjih konfliktov v teh strankah in nepokorščine ob volitvah. Zahteva predsednikov teh strank, da njihovi člani podpišejo oz. označijo glasovnice ob volitvah predsednika DZ (kar bi bil lahko, ni pa verjetno, razlog za razveljavitev teh volitev) kaže na veliko stopnjo notranjega nezaupanja v teh strankah. Možni so celo izstopi oz. prehodi v druge stranke;
- Politično temperaturo že dviga konfliktni karakter Stevanoviča. Njegov načrt, da obišče Rusijo, ima v sebi nekaj dobrih argumentov, pa precej tveganja za maščevanje najbolj togih struktur EU: Nemčije, Poljske, ... Še mnogo bolj sporen je načrt za referendum o izstopu iz NATO. NATO je po razpadu SZ 1991 res izgubil pravi pomen in se pod čedalje bolj agresivno ameriško politiko spremenil v nekakšnega mastodonta ne povsem jasnih načel in

načrtov (v zadnjih desetletjih je že trikrat vojaško interveniral v nasprotju s svojimi načeli in pravnimi akti!), zato mu nekateri strokovnjaki pravijo »oboroženo krilo korporacijskega kapitalizma«. Vendar javnost večinsko ocenjuje, da bi bil projekt izstopanja Slovenije iz NATO pakta hudo tvegana zadeva, ki bi lahko Slovenijo vodila v mednarodno izolacijo. Sedanje zaostrene razmere gotovo niso v prid takim načrtom in Stevanovič z njimi nedvomno tvega svoj položaj.

Vse to kaže, da bo oblikovanje nove vlade še viharo.

Ad 2) Pregled aktualnega stanja po glavnih projektih

Po razpravi, kaj storiti v tej situaciji, je bilo dogovorjeno, da pripravimo pismo spodbude, namenjeno vsem strankam, s predlogom, da v svoje programe oz. eventualno oblikovanje koalicijskega dogovarjanja vnesejo tudi tri pomembna systemska vprašanja, ki jih je podrobno proučila in oblikovala prav SAINTEZA-KCD:

- Ustanovitev pokrajin. Tu se je pojavil nov element in sicer vladna lanskoletna ustanovitev (poimenovanje) šestih zdravstvenih regij. Pri tem je vlada izhajala iz predloga, ki smo ga mi pripravili za spreminjanje volilnih enot: združevanje statističnih regij. S tem se je močno približala našim kriterijem glede velikosti pokrajin, našemu predlogu njihovega števila (6-8) ter nujnosti, da bodoče pokrajine razpolagajo z osnovno infrastrukturo (šolstvo, zdravstvo, itd.);
- Kar zadeva spremembo volilnega sistema, za katero se ogreva čedalje več strank, je treba stranke in javnost ponovno opozoriti, da predlog uveljavitve prednostnega glasu nosi s seboj ukinitvev volilnih okrajev in preureditev volilnih enot po novem načelu: enote niso več nasilno oblikovane tako, da bi bile vsaj približno enako velike, temveč se njihova različna velikost kompenzira z različnim številom mandatov. Hkrati pa bi te spremembe morale uveljaviti še nekaj drugih načel: domicil kandidatov, javno oblikovanje oz. potrjevanje kandidatnih list (strankarske konvencije), obvezna javna predstavitev večjega števila podatkov o kandidatih, večjo enakopravnost spolov pri kandidatnih listah, itd.;
- Spremljanje uspešnega dela PSCN in poteka projekta 2TDK je pokazalo nujnost, da tudi pri drugih projektih, financiranih z javnimi sredstvi, uveljavimo nujnost javnega nadzora poteka projektov.

Vse te elemente bi morali posredovati političnim strankam kot predloge v premislek. Dogovorili smo se, da osnutek pisma pripravimo: glede pokrajin Plut in Vlado, glede volilnega sistema Ciril in Emil Milan, glede PSCN Emil Milan in Josipovič. Prvi osnutki naj bi bili pripravljeni preko vikenda (do 20. 4. 2026).

Ad 3) Tekoče in razno.

Dogovorili smo se, da v začetku maja (verjetno 12. maja) organiziramo sejo »v živo«. Več v posebni informaciji.

Osnutek zapisnika pripravil E. M. Pintar